

Aleks Nort

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Alex North

THE WHISPER MAN

Copyright © Alex North, 2019

Original English language edition first published by Penguin

Books Ltd, London

The author has asserted his moral rights

All rights reserved

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno Lin i Zaku

Džejk.

Toliko toga želim da ti kažem, ali nama dvojici je oduvek teško padalo da razgovaramo, zar ne?

Zato ću ti umesto toga pisati.

Sećam se kad smo te Rebeka i ja doneli kući iz porodilišta. Bilo je mračno i padao je sneg, a ja nikada u životu nisam toliko pažljivo vozio. Imao si tek dva dana i bio si pozadi, u sedištu za bebe. Rebeka je dremala pored tebe, a ja sam svaki čas gledao u retrovizor da proverim jesi li dobro.

Jer znaš šta? *Nasmrt sam se bio uplašio*. Ja sam odrastao kao jedinac, nisam imao nikakvog iskustva sa bebama, a sada sam odjednom bio odgovoran za sopstvenu bebu. Bio si toliko nemoguće sitan i nezaštićen, a ja toliko nespreman, da mi je delovalo suludo što su te pustili da sa mnom izađeš iz porodilišta. Mi se od samog početka nismo slagali, ti i ja. Rebeka te je držala opušteno i prirodno, dok sam se ja uvek osećao nespretno, plašilo me je tvoje krhko telo u naručju i nikad nisam znao šta želiš kad plačeš. Uopšte te nisam shvatao.

To se nikada nije promenilo.

Kada si malo porastao, Rebeka mi je rekla da je to zato što smo ti i ja toliko slični, ali ne znam je li to istina. Nadam se da nije. Oduvek sam za tebe želeo nešto više.

Svejedno, mi ne možemo da razgovaramo, što znači da ću sve ovo pokušati da zapišem. Istinu o svemu što se desilo u Federbanku.

Gospodin Noć. Dečak u podu. Leptiri. Devojčica u čudnoj haljini.

I naravno Šaptač.

To neće biti lako, i moram da počnem sa izvinjenjem. Svih ovih godina sam ti mnogo puta rekao da ničega ne treba da se bojiš. Da čudovišta ne postoje.

Izvini što sam lagao.

PRVI DEO

Jul

Jedan

Najveći košmar svakog roditelja je da mu neki neznanac otme dete. Statistički gledano, međutim, to je izuzetno redak događaj. Deci zapravo najveća opasnost od zlostavljanja preti od nekog člana porodice, iza zatvorenih vrata. I mada spoljni svet možda deluje preteći, većina neznanaca su pristojni ljudi, dok je dom često najopasnije mesto.

Čovek koji je pratio šestogodišnjeg Nila Spensera kroz šumarak to je i te kako dobro razumeo.

Kretao se tiho, paralelno sa Nilom, iza dugačkog žbunja i nije od njega odvajao pogled. Nil je hodao sporo, nesvestan opasnosti koja mu preti. Povremeno bi šutnuo nešto na prašnjavom tlu tako da bi se oko njegovih patika digla beličasta prašina. Čovek, koji je mnogo pažljivije hodao, svaki put bi čuo taj zvuk. A on sam je bio potpuno nečujan.

Veče je bilo toplo. Sunce je veći deo dana nemilosrdno peklo, ali je sada bilo šest i nebo se zamutilo. Temperatura se spustila i vazduh je poprimio zlatastu nijansu. Takvih večeri ljudi mogu da sede na terasi, možda pijuckaju hladno belo vino dok posmatraju zalazak sunca, i ne pomišljaju da

odu da nešto obuku sve dok ne postane previše mračno i kasno za to.

Čak je i šumarak bilo lep, okupan jantarnim svetlom. S jedne strane naslanjao se na naselje Federbank, dok se na drugoj strani nalazio stari, zatvoreni kamenolom. Talasasto zemljište bilo je uglavnom isušeno i ispucalo, mada je ponegde raslo žilavo žbunje, tako da je čitav predeo podsećao na lavirint. Deca iz kraja su se ponekad tu igrala, iako nije bilo posebno bezbedno. Mnoga od njih su tokom godina dolazila u iskušenje da se spuste u kamenolom, čije su strme strane umele da se odrone. Opština je stavila ograde i znake, ali su meštani bili saglasni da to nije dovoljno. Deca uvek nađu načina da pređu ograde.

Imaju običaj da ignorišu znake upozorenja.

Čovek je znao mnogo o Nilu Spenseru. Pažljivo je izučavao tog dečaka i njegovu porodicu, kao nekakav projekat. Dečak nije bio dobar učenik, a nije se ni uklapao u društvo. Ozbiljno je zaostajao za vršnjacima u čitanju, pisanju i matematiци. Odeća mu je uglavnom bila polovna. Na neki način je delovao previše odraslo za svoj uzrast – iz njega su već izbijali bes i ogorčenost prema svetу. Za koju godinu svi će ga videti kao siledžiju i problematično dete, ali je zasad još bio dovoljno mali da mu ljudi oprostе takvo ponašanje. „Nije namerno“, govorili bi. „Nije on kriv.“ Još nisu mogli da smatraju kako je samo on odgovoran za svoje postupke, pa su se zato pravili da ih ne vide.

Čovek je, međutim, gledao. Nije bilo teško videti.

Nil je današnji dan proveo u očevoj kući. Roditelji su mu bili razvedeni i čovek je to smatrao za dobar znak. Oboje su bili koliko-toliko funkcionalni alkoholičari. Oboje su smatrali da im je život znatno lakši kada je sin kod onog

drugog i nisu znali kako da ga zabave kada je kod njih. Nil je uglavnom bio ostavljen da se sam zabavlja i da se sam stara o sebi, što je u dobroj meri objašnjavalo grubost koju je čovek video kako narasta u njemu. Nil je bio deveta rupa na svirali u životu svojih roditelja. Voljen sasvim sigurno nije bio.

Te večeri je, ne prvi put, Nilov otac bio previše pijan da ga odveze nazad kod majke, a izgleda i previše lenj da ga otprati. Dečak će uskoro napuniti sedam godina, verovatno je razmišljao otac, i ništa mu nije falilo što je čitav dan proveo sam. I tako je Nil sam krenuo kući.

Nije ni slutio da će otići u jednu veoma različitu kuću. Čovek je pomislio na sobu koju je pripremio, pa je pokušao da potisne uzbuđenje.

Na polovini šumarka Nil je zastao.

Čovek je takođe zastao, nedaleko, pa provirio kroz žbunje da vidi šta je privuklo dečakovu pažnju.

Kraj jednog žbuna bio je bačen stari televizor. Sivi ekran je delom ispao, ali je ostao čitav. Čovek je posmatrao kako ga Nil ispitivački gurka nogom, ali je ovaj bio pretežak i nije se pomerio. Dečaku je to sigurno izgledalo kao stvar iz nekog drugog doba, sa rešetkama i dugmićima pored ekrana i zadnjim delom velikim kao bubanj. Na drugoj strani staze bilo je kamenica. Čovek je opčinjen gledao kako im Nil prilazi, bira jednu, pa je svom snagom baca na staklo.

Tok.

Glasan zvuk na tom inače tihom mestu. Staklo se nije rasprslo, ali ga je kamen probio i ostavio za sobom zvezdastu rupu, kao od metka. Nil je bacio i drugi kamen, promašio, pa probao opet. Na ekranu se pojavila nova rupa.

Kao da mu se dopada ta igra.

A čovek je shvatao zašto. To bezrazložno uništavanje bilo je veoma nalik na sve snažniju agresiju koju je dečak ispoljavao u školi. Bio je to pokušaj da ostavi trag u svetu, koji kao da ne primećuje njegovo postojanje. Poticao je iz njegove želje da bude viđen. Da bude primećen. Da bude voljen.

To je ono što u suštini svako dete želi.

Čoveka je od te pomisli zbolelo srce, koje je sada sve brže tuklo. Tiho je iskoračio iz žbunja iza dečaka, pa je prošaputao njegovo ime.

Dva

Nile. Nile. Nile.

Inspektor Pit Vilis pažljivo se kretao po šumarku, slušajući kako kolege oko njega u unapred dogovorenim intervalima izvikuju ime nestalog dečaka. Između je vladala potpuna tišina. Pit je digao pogled, zamislivši da reči lepršaju u tami i nestaju u noćnom nebu jednako potpuno kao što je Nil Spenser nestao sa zemlje.

Prešao je zrakom baterijske lampe po prašnjavom zemljištu, pogledom tražeći neki dečakov trag i pazeći gde stupa. Plavi donji deo trenerke i gaće, *Majnkraft* majica, crne patike, vojnički ranac, flaša sa vodom. Poziv za uzbunu stigao je taman kada je seo za večeru, koju je veoma brižljivo pripremio, i od pomisli na to kako se tanjir netaknut hladi na stolu zakrčao mu je stomak.

Svejedno, dečak je nestao i morali su da ga nađu.

Drugi policajci nisu se videli u mraku, sem svetala njihovih baterijskih lampi, koje su se raširile kroz čitavu oblast. Pit pogleda na sat: 20.53. Dan je bio na izmaku, i mada je popodne bilo vruće, temperatura se u poslednjih nekoliko

sati spustila, tako da se stresao. U žurbi da krene zaboravio je kaput, a košulja koju je imao na sebi slabo ga je štitila od svežeg vazduha. Tu su, naravno, bile i njegove stare kosti – ipak mu je pedeset šesta – mada to nije bila noć kada bi neko mlađi trebalo da bude napolju. Posebno ako je sam i ako se izgubio. I ako se, verovatno, povredio.

Nile. Nile. Nile.

I on se oglasio: „Nile!“

Ništa.

Prvih četrdeset osam časova po nestanku deteta uvek je presudan period. Nestanak je prijavljen u 19.39 te večeri, otprilike sat i po pošto je krenuo iz očeve kuće. Trebalo je da kod majke stigne oko 18.20, ali između roditelja nije bilo mnogo koordinacije kada tačno treba da se vrati, tako da su shvatili da je Nil nestao tek kada je majka telefonom pozvala svog bivšeg muža. Kada je policija stigla u 19.51, senke su se izdužile i otprilike dva od tih četrdeset osam sati već je prošlo. Sada su prošla već skoro tri.

U velikoj većini slučajeva, znao je Pit, nestalo dete će brzo naći i vratiti porodici. Slučajevi se dele na pet jasno razgraničenih grupa: odbačeno dete; bekstvo od kuće; nesrećni slučaj; otmica u okviru porodice; otmica van porodice. Pit je smatrao da će, po zakonu verovatnoće, nestanak Nila Spensera biti nekakva vrsta nesrećnog slučaja, i da će dečaka uskoro naći. A ipak, što je dalje hodao, to mu je šesto čulo govorilo nešto drugo. Srce mu je stezalo neko neprijatno osećanje. S druge strane, on se uvek tako osećao kad neko dete nestane. To ništa ne znači. To samo izranjaju ružne uspomene na ono od pre dvadeset godina, i sa sobom donose neprijatna osećanja.

Svetlo njegove baterijske lampe pređe preko nečega sivog.

Pit smesta stade, pa vrati baterijsku. To je bio stari televizor među korenjem žbunja, sa ekranom razbijenim na

nekoliko mesta, kao da ga je neko gađao. Nakratko se zagledao u njega.

„Ima li šta?“

Nečiji glas je doviknuo sa strane.

„Nema“, uzvratilo je on.

Stigao je do kraja šumarka u isto vreme kada i ostali kolege. Potraga ništa nije našla. Posle relativne tame pozadi, Pitu se jarko belo svetlo uličnih svetiljki učinilo mučno. U vazduhu se čulo tiho brujanje života kojeg nije bilo u tišini šumarka.

Nekoliko trenutaka kasnije, pošto nije znao šta drugo da radi, okrenuo se i vratio putem kojim je došao.

Nije bio siguran kuda ide, ali je shvatio da je skrenuo u pravcu starog kamenoloma koji se pružao s jedne strane. To je po mraku bio opasan teren, tako da je išao ka skupu svetala, gde je ekipa za pretragu kamenoloma trebalo da počne sa radom. Dok su druge kolege pretraživale ivicu, osvetljavajući strme padine i dozivajući Nila po imenu, ovi ovde su razgledali mape i spremali se da se neravnom stazicom spuste u kamenolom. Dvojica-trojica su digli glavu kada je stigao do njih.

„Gospodine?“ Jedan ga je prepoznao. „Nisam znao da ste noćas na dužnosti.“

„Nisam.“ Pit je digao žicu ograde, pa se provukao ispod da im se pridruži, sada još više pazeći gde staje. „Živim u blizini.“

„Jasno.“ Policajac je zvučao sumnjičavo.

Nije bilo uobičajeno da jedan inspektor učestvuje u ova-kvom poslu, naizgled samo fizičkom. Inspektorka Amanda Bek je iz stanice koordinisala sve opsežniju istragu, dok su tim za potragu sačinjavali mahom obični pozornici. Pit je računao da ima više sati u službi od bilo koga od njih, ali je noćas bio samo još jedan član ekipe. Dete je nestalo, što znači da dete mora da se nađe. Ovaj kolega je možda premlad da

pamti slučaj Frenka Kartera od pre dvadeset godina i da shvati kako nije nikakvo iznenađenje sresti Pita Vilisa na ovakvom zadatku.

„Čuvajte se, gospodine. Ovde je tlo pomalo nesigurno.“
„Dobro.“

Dovoljno mlad, izgleda, i da ga otpiše kao nekakvog starca. Verovatno nikada nije video Pita u teretani u stanici, gde je ovaj dolazio svakog jutra pre posla. Uprkos razlici u godinama, Pit je bio spreman da se kladi da bi nadmašio tog mladića na svakoj spravi. Dobro je on pazio na tlo. Dobro je pazio na sve – uključujući i sebe – to mu je bilo u prirodi.

„U redu, gospodine, sad ćemo sići. Da se usaglasimo.“

„Ja ovde nisam šef.“ Pit je uperio baterijsku niz stazu, osvetlivši kameniti teren. Zrak svetla nije dopirao daleko. Dno kamenoloma je dole bilo tek ogromna crna rupa. „Izveštaje treba da podnosiš inspektorki Bek, ne meni.“

„Razumem, gospodine.“

Pit je nastavio da zuri dole i razmišlja o Nilu Spenseru. Identifikovan je najverovatniji put kojim je dečak krenuo. Ulice su pretražene. Već su stupili u kontakt s većinom njegovih drugova, ali sve uzalud. A u šumarku nema ničega. Ako je dečakov nestanak zaista posledica nesrećnog slučaja, onda je kamenolom jedino preostalo mesto gde bi mogli da ga pronađu.

A ipak se činilo da je crni svet dole potpuno prazan.

Nije mogao znati zasigurno – logika tu nije pomagala. Ali instinkti su mu govorili da Nila Spensera dole neće naći.

Govorili su da ga možda uopšte neće naći.

Tri

„Sećaš se šta sam ti rekla?“, upitala je mala devojčica.

Džejk se sećao, ali se sada svojski trudio da je ignoriše. Sva druga deca u *Klubu 567* igrala su se napolju, na suncu. Čuo je viku i zvuk fudbalske lopte kako odskakuje po asfaltu lupajući povremeno o zid zgrade. A on je unutra crtao. Mnogo bi više voleo da ga svi ostave na miru da dovrši crtež.

Nije reč bila o tome da ne voli da se igra sa malom devojčicom. Naravno da je voleo. Ona je najčešće *jedina* htela da se igra s njim, i obično je bio više nego srećan što je vidi. Tog popodneva, međutim, ona se nije ponašala kao da joj je do igre. Bila je veoma ozbiljna, a to se njemu nimalo nije sviđalo.

„Sećaš se?“

„Valjda.“

„Onda *reci*.“

On je uzdahnuo, spustio olovku i pogledao je. Kao i obično, imala je na sebi plavo-belu kariranu haljinu, a ogrebotina na desnom kolenu kao da joj nikada nije zarastala. Dok su druge devojčice u klubu imale urednu kosu, ravno podšišanu u visini ramena ili vezanu u konjski rep, njena je

bila prebačena na jednu stranu i izgledala je kao da odavno nije češljana.

Po izrazu lica bilo je očigledno da neće odustati, pa je zato ponovio ono što joj je rekao.

„Ako dobro ne zaključaš vrata...“

Stvarno je bilo čudno što je to upamtio, zato što se uopšte nije potrudio. A ipak, ko zna zašto, nije zaboravio. Bilo je nečega u ritmu. Ponekad bi čuo neku pesmu na dečjem programu, pa bi mu se ona satima vrtela u glavi. Tata je to zvao *ušni crv*, zbog čega je Džejk zamislio zvuke kako mu riju kroz glavu i migolje se u mozgu.

Pošto je završio, mala devojčica je zadovoljno klimnula glavom. Džejk je ponovo uzeo olovku.

„Šta to uopšte znači?“, upitao je.

„To je upozorenje.“ Nabrala je nos. „Hm – jedna vrsta upozorenja. To su deca govorila kada sam ja bila mala.“

„Da, ali šta to znači?“

„Samo dobar savet“, rekla je. „Na svetu ima mnogo zlih ljudi. Dešava se mnogo toga lošeg. Zato je dobro to zapamtiti.“

Džejk se namrštio i nastavio da crta. Zli ljudi. Tu u *Klubu 567* bio je jedan malo stariji dečak po imenu Karl, za koga je Džejk mislio da je zao. Gnjavio ga je prošle nedelje dok je gradio tvrđavu od lego kockica – stao je preblizu, dizao se iznad njega kao velika senka.

„Zašto po tebe uvek dolazi tata?“, pitao je, iako je već znao odgovor. „Je l' zato što ti je mama mrtva?“

Džejk nije odgovorio.

„Kako je izgledala kad si je našao?“

Opet nije odgovorio. Sem u košmarima, nije razmišljao kako je bilo kada je našao mamu onog dana. Od toga bi mu disanje postalo čudno i ne bi radilo kako treba. Ali od svesti da ona više nije tu nije mogao da pobjegne.

Podsećala ga je na davno prošli dan kada je provirio kroz kuhinjska vrata i video je kako seče nadvoje veliku crvenu papriku pa vadi sredinu.

„Hej, lepi moj.“

To je rekla kada ga je videla. Tako ga je uvek zvala. Osećanje u njemu kada se prisetio da je mrtva zvučalo je kao ta paprika, kao kada se nešto uz tup zvuk cepa i ostavlja prazninu.

„Baš volim da te gledam kad cmizdriš kao beba“, izjavio je Karl, a onda je otišao, kao da Džejk uopšte ne postoji.

Nije bilo lepo zamišljati da je svet pun takvih ljudi i Džejk nije želeo da u to veruje. Sada je crtao krugove na listu papira. Polja sile oko čovečuljaka koji se bore.

„Džejk, dobro si?“

Digao je pogled. Bila je to Šeron, vaspitačica u *Klubu 567*. Malopre je nešto prala na drugom kraju sobe, ali je sada prišla i nagnula se, sa rukama između kolena.

„Da“, odgovorio je on.

„Baš lep crtež.“

„Još nije gotov.“

„Šta je to na njemu?“

Pomislio je kako da objasni bitku koju je crtao – sve različite strane koje se međusobno bore, sa crtama između i šarama preko onih koji su izgubili – ali je to bilo preteško.

„Obična bitka.“

„Jesi li siguran da ne želiš da se igraš sa drugom decom? Divan je dan.“

„Ne, hvala.“

„Imamo kremu za sunčanje, ako želiš.“ Osvrnula se. „Negde verovatno ima i šešir.“

„Moram da završim crtež.“

Šeron je ponovo ustala i tiho uzdahnula, ali sa dobroćudnim izrazom lica. Brinula se za njega, i mada nije morala da

brine, on je slutio da je to ipak nekako lepo. Džejk je uvek osećao kada se ljudi brinu zbog njega. Tata se često brinuo, sem kada bi mu ponestalo strpljenja. Ponekad je vikao i govorio nešto kao: „To je samo zato što želim da razgovaraš sa mnom, želim da znam šta ti misliš i osećaš“, i bilo bi strašno kada se to desi, zato što je Džejk osećao da je izneverio tatu i da ga je rastužio. Ali nije znao kako da bude drugačiji.

Još jedan krug pa još jedan – još jedno polje sile, linije koje se preklapaju. Ili je to možda portal? Da bi mala prilika unutra mogla da nestane iz bitke i ode, na neko bolje mesto. Džejk je okrenuo olovku i pažljivo počeo da briše tu priliku sa papira.

Eto.

Sada si na sigurnom, gde god da si.

Jednom, pošto je tata izgubio živce, Džejk je na krevetu našao poruku. Na njoj je bila, morao je da prizna, veoma dobra slika njih dvojice kako se osmehuju, a ispod je tata napisao:

Izvini. Želim da zapamtiš da čak i kada se svadamo, mi i dalje mnogo volimo jedan drugoga.

Tata

Džejk je stavio poruku u svoj Paket posebnih stvari, zajedno sa svim ostalim važnim predmetima koje mora da sačuva.

Sada je proverio. Paket je bio na stolu ispred njega, odmah pored crteža.

„Uskoro ćete se preseliti u novu kuću“, rekla je mala devojčica.

„Stvarno?“

„Tvoj tata je danas išao u banku.“

„Znam. Ali on kaže da nije siguran hoće li uspeti. Možda mu ne daju to što mu treba.“

„Kredit“, rekla je mala devojčica strpljivo. „Ali daće mu.“

„Kako ti to znaš?“

„On je čuveni pisac, zar ne? Odlično ume da izmišlja.“ Pogledala je crtež, pa se osmehnula. „Baš kao i ti.“

Džejk je razmislio o tom osmehu. Bio je čudan, kao da je ona srećna ali da je i zbog nečega tužna. Kad malo bolje razmisli, tako se i on osećao u vezi sa selidbom. Više mu se nije sviđalo da živi u kući i znao je da je i tata tu nesrećan, ali mu se i dalje činilo da možda ne treba da se sele, iako je baš *on* primetio novu kuću na tatinom tabletu kada su je zajedno tražili.

„Viđaću te i kad se preselim, je li tako?“, upitao je.

„Naravno da hoćeš. *Znaš* da hoćeš.“ Ali onda se mala devojčica nagnula napred i žustrije nastavila. „Mada, šta god da se desi, ne zaboravi šta sam ti rekla. Važno je. Moraš da mi obećaš.“

„Obećavam. Ali šta to *znači*?“

Načas je pomislio da će ona još nešto objasniti, ali se tada začulo zvonce na vratima.

„Sad je kasno“, prošaputala je. „Stigao ti je tata.“

Četiri

Kada sam stigao, činilo se da se većina dece igra ispred *Klub* 567. Čuo sam žagor i smeh dok sam parkirao. Sva deca su izgledala tako srećna – tako *normalna* – da mi je načas pogled krenuo između njih, u potrazi za Džeikom, u nadi da ću ga videti među njima.

Ali naravno, moj sin nije bio tu.

Umesto toga našao sam ga unutra, kako sedi leđima okrenut ka vratima, pogrbljen iznad crteža. Srce me je zbolelo kada sam ga video. Džejk je bio sitan za svoj uzrast, a zbog držanja je tada izgledao još sitniji i ranjiviji. Kao da pokušava da nestane u crtežu pred sobom.

A ko bi za to mogao da ga krivi? Znao sam da mrzi što je tu, iako se nikada nije žalio što ga dovodim. Prosto mi se činilo da nemam izbora. Od Rebekine smrti bilo je mnogo nepodnošljivih situacija: prvo šišanje na koje sam morao da ga vodim; naručivanje njegove školske odeće; nevešto pakovanje božićnih poklona zato što mi se pogled maglio od suza. Beskrajni spisak. Međutim, iz nekog razloga, školski praznici bili su najteži. Koliko god ja voleo Džejka, nemoguće mi je

da s njim provedem čitav dan, svaki dan. Činilo mi se kao da nije ostalo dovoljno *mene* da ispunim sve te sate, i mada sam prezirao samog sebe što nisam otac kakav mu je potreban, zaista mi je ponekad bilo potrebno vreme da budem nasamo. Da zaboravim na jaz među nama. Da ignorišem svoju sve izraženiju nesposobnost da se sa svime izborim. Da se srušim i neko vreme plačem, svestan da on neće naići i videti me.

„Hej, družo.“

Spustio sam mu ruku na rame. Nije digao pogled.

„Zdravo, tata.“

„Šta ima novo?“

„Ništa.“

Pod rukom sam osetio jedva приметно sleganje ramenima. Njegovo telo kao da je jedva bilo tu, nekako još lakše i mekše od materijala majice koju je imao na sebi.

„Malo sam se igrao s nekim.“

„S kim?“, pitao sam.

„S jednom devojčicom.“

„Baš lepo.“ Nagnuo sam se i pogledao papir. „A vidim i da si crtao.“

„Sviđa ti se?“

„Naravno. Super je.“

Zapravo nisam imao pojma šta crtež treba da predstavlja – verovatno nekakvu bitku, mada nije bilo moguće odrediti ko je na kojoj strani i šta se uopšte dešava. Džejk je veoma retko crtao nešto statično. Njegovi crteži su bili živi, kao da je stranica animirana, tako da je konačni rezultat bio poput filma u kome odjednom vidite sve scene, jednu preko druge.

Ipak, bio je kreativan i to mi se dopadalo. Po tome je ličio na mene: to nam je bila zajednička osobina. Mada zapravo ja nisam napisao ni reč za deset meseci od Rebekine smrti.

„Hoćemo li da se preselimo u novu kuću?“

„Hoćemo.“

„Znači, uspeo si u banci?“

„Recimo samo da sam bio uverljivo kreativan u vezi sa svojim žalosnim finansijskim stanjem.“

„Šta je to 'finansijsko stanje'?“

Gotovo me je iznenadilo što ne zna. Nekada davno Rebe-ka i ja smo se dogovorili da sa Džejkom razgovaramo kao sa odraslom osobom, a kada ne razume neku reč, da mu je objasnimo. On je sve upijao i zbog toga bi često rekao nešto čudno. Ali ovaj izraz nisam želeo da mu sada objašnjavam.

„To je nešto o čemu treba da brinemo banka i ja“, rekao sam. „A ne ti.“

„Kada se selimo?“

„Što je pre moguće.“

„Kako ćemo sve da poneseemo?“

„Iznajmićemo kombi.“ Pomislio sam na novac, pa sam potisnuo narastajuću paniku. „Ili ćemo možda samo autom – napunićemo ga do vrha, pa iz nekoliko puta. Možda neće-mo moći da poneseemo *sve* sa sobom, ali ćemo bar pregledati tvoje igračke i videti šta hoćeš da zadržiš.“

„Hoću da zadržim sve.“

„Videćemo, važi? Neću te terati da baciš ništa što ne želiš, ali mnoge igračke si odavno prerastao. Možda će se nekom mlađem dečaku mnogo više dopasti.“

Džejk nije odgovorio. Igračke možda stvarno više nisu bile za njegov uzrast, ali svaku od njih je pratila neka uspo-mena. Rebeka je u svemu bila bolja sa Džejkom, a to je važno i za igru s njim – još je vidim kako kleči na podu i pomera figure. Beskrajno, divno strpljiva u svemu što je meni tako teško padalo. Njegove igračke bile su predmeti koje je ona dodirnula. Što su starije, to su na sebi imale više njenih

otisaka prstiju. Nevidljive naslage njenog prisustva u njegovom životu.

„Kao što sam rekao, neću te terati da ostaviš ništa što ne želiš.“

To me je podsetilo na njegov Paket posebnih stvari. Bio je na stolu pored crteža – izlizana kožna torbica, velika otprilike kao tvrdo koričena knjiga, sa patent-zatvaračem duž tri strane. Nisam imao pojma čemu je služila u prethodnom životu. Izgledala je kao rokovnik samo bez listova, mada bog zna zašto bi tako nešto trebalo Rebeki.

Nekoliko meseci pošto je umrla, pregledao sam njene stvari. Moja žena je volela svašta da gomila, ali je u tome bila praktična, pa su mnoge starije stvari bile u kutijama u garaži. Jednog dana sam neke od tih kutija uneo u kuću i počeo da ih pregledam. Tu je bilo predmeta još iz njenog detinjstva, potpuno nevezanih za naš zajednički život. Činilo se da će zbog toga iskustvo biti lakše, ali nije. Detinjstvo je – ili bi trebalo da bude – doba radosti, a ja sam ipak znao da posle tih bezbrižnih i radosnih predmeta sledi nesrećan kraj. Zaplakao sam. Džejk je prišao i spustio mi ruku na rame, i kada nisam istog trenutka reagovao, zagrlio me je svojim ručicama. Posle toga smo zajedno razgledali, a on je našao ono što će postati Paket i pitao me može li da ga uzme. Naravno, rekao sam. Može da uzme šta god poželi.

Paket je tada bio prazan, ali je on počeo da ga puni. Prebacio je ponešto iz Rebekine zaostavštine. Bilo je pisama, fotografija i sitnica. Njegovih crteža ili predmeta koji su mu važni. Poput nekakvog veštičjeg familijara, Paket mu je uvek bio u blizini, a sem nekoliko stvari ja nisam znao šta je unutra. Ne bih zavirio čak ni da sam mogao. To su bile *njegove* Posebne stvari i imao je prava na njih.

„Hajde, druže“, rekao sam. „Spremi se, pa idemo odavde.“

Presavio je crtež i dao mi da ga ponesem. Šta god crtež predstavljao, očigledno nije bio dovoljno važan da ga stavi u Paket. Njega je sâm poneo do vrata, gde mu je flaša za vodu visila o kuki. Pritisnuo sam zeleno dugme da otvorim vrata, pa sam se osvrnuo. Šeron je prala suđe.

„Hoćemo li da se pozdravimo?“, upitao sam Džejka.

On se okrenuo i načas je izgledao tužno. Očekivao sam da će reći „Zdravo, Šeron“, ali je umesto toga mahnuo ka praznom stolu za kojim je sedeo kada sam stigao.

„Zdravo“, doviknuo je. „Obećavam da neću zaboraviti.“

I pre nego što sam stigao da kažem bilo šta, šmugnuo mi je ispod ruke.

Pet

Na dan Rebekine smrti, ja sam išao po Džejka.

Trebalo je da mi to popodne bude rezervisano za pisanje, i kada je Rebeka pitala mogu li da uzmem Džejka umesto nje, prva reakcija bila mi je ozlojeđenost. Rok za moju sledeću knjigu isticao je za samo nekoliko meseci, veći deo dana sam proveo u bezuspešnim pokušajima da pišem, i u tom trenutku sam računao da će poslednjih pola sata rada izroditi nekakvo čudo. Međutim, Rebeka je delovala bledo i drhtavo, pa sam otišao ja.

Dok smo se vozili nazad, trudio sam se da Džejku postavljam pitanja o tome šta je radio u školi – ali bilo je potpuno uzaludno. To se dešavalo skoro uvek. Ili nije mogao da se seti ili nije želeo da priča. Kao i obično, pomislio sam da bi Rebeki odgovarao, zbog čega sam se, zajedno sa neuspehom u pisanju, osećao napetije i nesigurnije nego ikad pre. Kad smo stigli kući, izleteo je iz automobila kao munja. Može li da uđe i vidi mamu? Da, rekao sam mu. Bio sam siguran da će joj se to dopasti. Ali njoj nije dobro i zato budi pažljiv – i ne zaboravi da se izuješ, znaš koliko mama ne voli nered.

A onda sam nešto petljao oko automobila, nisam žurio, osećao sam se loše zbog toga što sam tako neuspešan. Ušao sam sporo i spustio stvari u kuhinji – pa sam primetio da moj sin *nije* izuo cipele kao što sam mu rekao. Pošto me, naravno, nikada nije slušao. U kući je vlada tišina. Pretpostavio sam da je Rebeka prilegla na spratu a da je Džejk otišao da je vidi, i da su svi dobro.

Sem mene.

Tek kada sam napokon ušao u dnevnu sobu, video sam da Džejk stoji u suprotnom uglu, pored vrata koja vode na stepenice i da zuri u nešto na podu što ja ne vidim. Bio je potpuno miran, hipnotisan time u šta gleda. Kada sam sporo krenuo ka njemu, primetio sam da uopšte nije nepokretan, već da se tresе. A onda sam video Rebeku, kako leži u podnožju stepenica.

Posle toga je sve praznina. Znam da sam pomerio Džejka. Znam da sam pozvao hitnu pomoć. Znam da sam uradio sve što treba. Ali se ničega ne sećam.

Najgore od svega bilo je to što sam, mada nikada o tome nije sa mnom pričao, bio siguran da je Džejk sve zapamtio.

Deset meseci kasnije zajedno smo ušli kroz kuhinju gde su sve površine bile prekrivene tanjirima i šoljama, a ono malo vidljivog prostora bilo je puno mrlja i mrvica. U dnevnoj sobi igračke razbacane po golom parketu izgledale su odbačeno i zaboravljeno. Bez obzira na sve moje priče o sortiranju igračaka pre selidbe, činilo se kao da smo već pregledali svu našu imovinu, da smo uzeli ono što nam treba, a da smo ostatak ostavili razbacan, kao smeće. Već mesecima je tu lebdela senka, sve tamnija, kao dan koji se postepeno bliži kraju. Činilo se kao da je naš dom počeo da se raspada

posle Rebekine smrti. A kako i ne bi – ona je oduvek bila u njegovom srcu.

„Tata, daj mi sliku.“

Džejk je već klečao na podu i sakupljao bojice sa mesta gde su se jutros otkotrljale.

„Čarobna reč?“

„Molim.“

„Da, evo izvoli.“ Spustio sam je pored njega. „Jesi li za sendvič?“

„Mogu nešto slatko?“

„Posle.“

„Dobro.“

Raščistio sam malo prostora u kuhinji i namazao puter na dve kriške hleba, pa sam onda stavio tri parčeta šunke na sendvič i isekao ga na četvrtine. Pokušavao sam da se izborim sa depresijom. Korak po korak. Samo nemoj da staneš.

Morao sam da razmislim o onome što se desilo u *Klubu 567*: kako je Džejk mahnuo praznom stolu. Moj sin je otkako pamtim imao nekakve zamišljene prijatelje. Uvek je bio usamljeno dete; u njemu je bilo nečeg zatvorenog i introspektivnog što je odbijalo drugu decu. Ponekad sam mogao da se pretvaram kako je to zato što je on samodovoljan i srećan u sopstvenom svetu i da kažem sebi kako je sve dobro. Uglavnom sam, međutim, samo brinuo.

Zašto Džejk ne može da bude više nalik na drugu decu?

Zašto ne može da bude *normalniji*?

Znao sam da je to ružna misao, ali sam samo želeo da ga zaštitim. Svet ume da bude surov kada je neko tih i usamljen kao on, a ja nisam želeo da on prolazi kroz ono što sam ja prošao u njegovim godinama.

Svejedno, do sada su se zamišljeni prijatelji javljali u vidu kratkih razgovora koje je ponekad vodio sam sa sobom – i

nisam bio siguran da mi se dopada ovaj novi razvoj situacije. Nisam sumnjao da je mala devojčica s kojom je, po sopstvenim rečima, čitav dan pričao postojala samo u njegovoj glavi. Tada je prvi put naglas priznao tako nešto, prvi put je pričao s nekim pred drugima, i to me je pomalo uplašilo.

Rebeka se, naravno, nikada nije brinula zbog toga. „Dobro je on – samo ga pusti da bude to što jeste.“ A pošto se ona u gotovo sve razumela bolje nego ja, uvek sam se trudio da je poslušam. Ali sada? Sada sam se pitao da li mu je potrebna stručna pomoć.

Ili je možda prosto takav.

Bio je to još jedan pretežak problem s kojim je trebalo da se nosim, a nisam znao kako. Nisam znao kako ispravno postupiti, kako biti dobar otac takvom detetu. Gospode, kako sam samo pozeleo da je Rebeka još tu.

Nedostaješ mi...

Međutim, pošto bi mi od te misli krenule suze, prekinuo sam je i uzeo tanjir. A kada sam to uradio, čuo sam Džejka kako tiho govori u dnevnoj sobi.

„Da.“ A onda, kao odgovor na nešto što nisam čuo: „Da, znam.“

Zadrhtao sam.

Tiho sam prišao vratima, ali nisam ulazio – samo sam stajao i slušao. Džejka nisam video, međutim, sunce koje je dopiralo kroz prozor na drugom kraju sobe širilo je njegovu senku preko sofe: oblik nije bio prepoznatljivo ljudski već nepravilan i blago se kretao, kao da se na kolenima ljulja napred-nazad.

„Zapamtio sam.“

Onda je usledilo nekoliko trenutaka tišine, u kojima je jedini zvuk bilo kucanje mog srca. Shvatio sam da zadržavam

dah. Kada je sledeći put progovorio, bilo je mnogo glasnije i zvučao je uzrujano.

„Neću da ih kažem!“

Tada sam prošao kroz vrata.

Načas nisam bio siguran šta ću videti. Džejk je, međutim, čučao na podu tačno gde sam ga ostavio, samo što je sada zurio u stranu, kao da ga crtež više ne zanima. Pratio sam njegov pogled. Tamo naravno nije bilo nikoga, ali on je delovao toliko usredsređeno na prazan prostor da je lako bilo zamisliti nekakvu prikazu u vazduhu.

„Džejk?“, rekao sam tiho.

Nije me pogledao.

„S kim si to pričao?“

„Sa nikim.“

„Čuo sam da pričaš.“

„Sa nikim nisam pričao.“

A onda se malčice okrenuo, uzeo olovku i nastavio da crta. Načinio sam još jedan korak napred.

„Hajde ostavi olovku, pa mi odgovori.“

„Što?“

„Zato što je važno.“

„Sa nikim nisam pričao.“

„Hajde onda ostavi olovku samo zato što sam ti ja rekao.“

On je, međutim, nastavio da crta: ruka mu se sada kretala žustrije, a olovka je snažno opisivala krugove oko sitnih prilika.

Moja ozlojeđenost prešla je u bes. Džejk je toliko često delovao kao problem koji ne umem da rešim, i mrzeo sam samog sebe što sam toliko nesposoban i beskoristan. Istovremeno sam i njemu zamerao što mi nikada ne pruža makar neki mali znak. Što mi nikada ne izlazi u susret. Ja sam *želeo*

da mu pomognem; želeo sam da budem siguran da je on dobro. A činilo mi se da to ne mogu sam.

Shvatio sam da previše čvrsto stežem tanjir.

„Izvoli sendvič.“

Spustio sam ga na fotelju i nisam sačekao da vidim je li prestao da crta ili ne. Umesto toga, vratio sam se pravo u kuhinju, naslonio na pult i sklopio oči. Iz nekog razloga, srce mi je žestoko tuklo.

Toliko mi nedostaješ, uputio sam misao Rebeki. *Voleo bih da si ovde sa nama. Iz mnogo razloga, ali trenutno najviše zato što mislim da ne mogu ovo.*

Zaplakao sam. Bilo mi je svejedno. Džejk će neko vreme ili da crta ili da užina, i neće doći. Zašto bi došao kada ovde može da vidi samo mene? Zato je to u redu. Moj sin može neko vreme tiho da priča s nevidljivim ljudima. Dokle god sam jednako tih, to mogu i ja.

Nedostaješ mi.

Te noći sam, kao i uvek, odneo Džejka gore u krevet. Tako je bilo još od Rebekine smrti. Odbijao je da pogleda mesto gde je video njeno telo i umesto toga se držao za mene, zadržavao dah i gurao lice u moje rame. Svakog jutra, svake noći, svaki put kada je morao u kupatilo. Razumeo sam zašto, ali je sada postajao pretežak za mene, i to ne samo fizički.

Nadao sam se da će se to uskoro promeniti.

Pošto je zaspao, vratio sam se u prizemlje i seo na sofu sa čašom vina i tabletom, pa sam ponovo pogledao opis naše nove kuće. Dok sam gledao fotografiju na veb-stranici, obuzela me je drugačija vrsta nemira.

Mirne duše sam mogao reći da je kuću izabrao Džejk. Ja isprva nisam video šta je u njoj privlačno. Bila je mala,

okružena vrtom – stara, na sprat, pomalo nalik na oronulu seosku kućicu. Međutim, bilo je u njoj i nečeg pomalo čudnog. Prozori su delovali neobično postavljeni, tako da je bilo teško zamisliti raspored unutra, a ugao krova je bio malčice iščašen, pa je pročelje delovalo kao da se upitno, možda čak i besno naginje. Tu je, međutim, bilo i jedno opšte osećanje – nekakvo golicanje u dubini glave. Kuća me je uznemiravala već na prvi pogled.

A ipak, čim ju je ugledao, Džejk se odlučio za nju. Nešto u vezi s tom kućom potpuno ga je opčinilo, toliko da je čak odbijao da pogleda druge.

Kada je pošao sa mnom na prvo razgledanje, činilo se da ga je to mesto gotovo hipnotisalo. Ja i dalje nisam bio ubeđen. Unutrašnjost je bila prostrana, ali zapuštena. Bilo je prašnjavih ormara i stolica, gomila starih novina, kartonskih kutija, dušek u drugoj sobi u prizemlju. Vlasnica, postarija žena po imenu gospođa Širing, izvinjavala se; to su sve stvari njenog stanara, objasnila je, i izbacije ih pre nego što se kupci usele.

Džejk je, međutim, bio nepopustljiv, tako da sam zakažao drugo razgledanje, samo što sam na njega išao sam. Tada sam počeo da tu kuću gledam drugačijim očima. Da, izgledala je neobično, ali je zbog toga imala nekakav šarm, kao pas mešanac. A ono što je isprva ličilo na bes sada je pre delovalo kao oprez, kao da je u prošlosti povređena pa sada morate da steknete njeno poverenje.

Imala je karaktera, pomislio sam.

Pa ipak, pomisao na selidbu me je užasavala. Zapravo, jednim delom sam se tog popodneva nadao da će u banci prozreti poluistine o mom finansijskom stanju i da će mi prosto odbiti zahtev za kredit. Sada mi je, međutim, laknulo. Dok sam po dnevnoj sobi gledao prašnjave, odbačene